

Indieningsformat Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie 2021-2027

Dit format wordt gebruikt om een rijksbijdrage aan te vragen voor de Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 16 oktober 2020, nr. IENW/BSK-2020/195119, houdende vaststelling van een tijdelijke regeling voor versnelling van maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie 2021-2027 (Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027).

De ingevulde en ondertekende aanvraag kunt u sturen naar ImpulsregelingKA@rws.nl

1. Totstandkoming

1.1 Ten behoeve van welke werkregio wordt dit voorstel ingediend?

Werkregio AGV

1.2 Welke partij fungeert als kassier en aanvrager en ontvangt daarmee de beschikking vanuit het Rijk (NB dit moet een gemeente of provincie uit de werkregio zijn)?

Gemeente: Amstelveen
Postadres: Postbus 4, 1180 BA Amstelveen
Bankrekeningnummer: NL22BNGH0285000314 tnv gemeente Amstelveen
Contactpersoon bij de kassier (indien anders dan 1.3):
Gemeente Amstelveen
mw. Karin van den Heuvel
sen. Adv. Financiën
e-mailadres: k.p.van.den.heuvel@amstelveen.nl

NB: mw. Van den Heuvel is *tijdelijk* contactpersoon. Op termijn zullen we de juiste contactpersoon doorgeven. De definitieve naam is nog niet bekend.

1.3 Wat zijn de contactgegevens van de contactpersoon?

Naam contactpersoon: Martine Leewis
E-mailadres: leewis@org-id.org
Telefoonnummer: 0629473641
Organisatie: ORG-ID

1.4 Wat is de adaptatie opgave? Welke prioriteiten kwamen naar voren uit de stresstesten en risicodialogen? Welke aanpak en maatregelen zijn prioritair in de uitvoeringsagenda?

Wateroverlast

Op regionaal niveau zit het hoofdwatersysteem (Amsterdam-Rijnkanaal en Noordzeekanaal en de Amstel- en Vechtboezem) aan zijn grenzen. Het is dus niet mogelijk nog meer regen af te voeren naar zee. Naast het hoofdwatersysteem robuuster maken (met o.a. tijdelijke waterbuffers), moeten ook de polders minder kwetsbaar worden gemaakt. Regenwater moet zoveel mogelijk in de polders worden opgevangen om perioden van piekafvoer te overbruggen. Lokaal kan water langer op straat komen te staan bij hevige regenval, omdat de hoeveelheid regen tijdelijk teveel is voor de afvoercapaciteit van de hemelwaterriolering. Bovendien kan het waterpeil in de

watgangen stijgen. Gemalen en de boezems hebben tijdelijk onvoldoende capaciteit om het water bij hevige regenval snel te verwerken. Naast het oplossen van afvoerknelpunten en het realiseren van meer berging in het oppervlaktewatersysteem (zie aanvraag Diemen in bijlage) zijn aanvullende buffervoorzieningen nodig aan de inloopzijde van de hemelwaterriolering, zowel in de publieke ruimte als op privaat terrein. Hierbij ligt de nadruk op vasthouden van water door het vergroten van de sponswerking in de gebiedsgerichte opgaven en kansen.

We gaan in onze regio actief aan de slag in de gebieden met weinig/geen oppervlaktewater en veel verharding. In het kader van de risicodialoog nemen we het initiatief om maatregelen voor 'buffering regenwater' te realiseren in samenwerking met belanghebbende partijen en inwoners.

Droogte, waterbeschikbaarheid en bodemdaling

In Amstelland wordt met klimaatverandering in droge perioden de aanvoer van goed water steeds belangrijker voor behoud van de functies in het gebied, met name de (landschappelijk kenmerkende) landbouw, glastuinbouw, natuur en stedelijke functies. Maaiveld daling speelt in vrijwel heel Amstelland en dat beperken vraagt erom de percelen natter te houden (al dan niet met technische oplossingen) en dus meer water aan te voeren. Hetzelfde geldt voor droogvallende funderingen. Het water vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal is van goede kwaliteit. Het water in de Amstel raakt onderweg nog te veel vervuild door afvalwater, brakke kwel, glastuinbouw en intensieve akkerbouw.

In de Gooi en Vechtstreek brengen klimaatverandering en verstedelijking het systeem steeds verder uit balans. Dat uit zich in:

- uitzakkende grondwaterstanden op de Heuvelrug;
- weinig kwel aan de flanken van de Heuvelrug;
- een steeds grotere uitdaging om voldoende water van een passende kwaliteit naar de Vechtplassen aan te voeren.

Dit heeft gevolgen voor de diverse en unieke natuur en biodiversiteit, recreatie en bronnen t.b.v. de drinkwatervoorziening. Naast technische maatregelen moet het gebied toewerken naar een robuust systeem, waarin de ruimtelijke functies, het watergebruik en het watersysteem in balans zijn. Dus lokaal op de Heuvelrug meer water infiltreren om het grondwater aan te vullen, minder grondwateronttrekkingen, de Vechtplassen minder afhankelijk maken van wateraanvoer en (boven)regionaal zorgen dat het water in de Vecht van goede kwaliteit is. 't Gooi en de Vechtstreek is een complex gebied, dus partijen maken samen een analyse van het systeem en creëren een perspectief voor een houdbaar ruimtelijk systeem en watersysteem voor de lange termijn.

1.5 Er zijn enkele randvoorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een bijdrage uit de impulsregeling klimaatadaptatie. Hieronder kunt u aangeven of deze aanvraag aan de voorwaarden voldoet. **Indien één of meerdere vragen met "Nee" beantwoord is, voldoet de aanvraag niet aan de voorwaarden en wordt de aanvraag niet in behandeling genomen.**

Voorwaarden	Voldoen het maatregelenpakket en het bijbehorende investeringsvoorstel aan de beschreven voorwaarde? (doorhalen wat niet van toepassing is)
1. Alle voorgestelde maatregelen zijn gebaseerd op stresstesten en risicodialoog en terug te vinden in de	Ja/Nee

<p>klimateadaptatie uitvoeringsagenda's van de betrokken overheden.</p>	
<p>2. De rijksbijdrage is nodig om adaptatiemaatregelen te versnellen. Versnellen kan gedaan worden door maatregelen in de tijd naar voren te halen, al geplande maatregelen uit te breiden om daarmee het effect te vergroten of nieuwe maatregelen op te pakken die wegens gebrek aan middelen tot het moment van aanvragen niet geprogrammeerd konden worden.</p>	Ja/Nee
<p>3. De kosten voor de opgevoerde maatregelen betreffen alleen kosten voor de realisatiefase (niet voor de voorbereidings- of onderzoeksfase).</p>	Ja/Nee
<p>4. De rijksbijdrage betreft alleen de (extra) kosten voor klimateadaptatie maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, droogte of gevolgenbeperking overstromingen. Bij bijvoorbeeld herstructurering van openbare ruimte, waarbij tevens klimateadaptatie maatregelen worden getroffen, worden alleen de kosten van klimateadaptatiemaatregelen opgenomen. Secundair mogen deze maatregelen natuurlijk bijdragen aan het oplossen van andere klimaatstressen (zoals hitte).</p>	Ja/Nee
<p>5. Alle voorgestelde maatregelen zijn haalbaar en uitgevoerd voor 31 december 2027.</p>	Ja/Nee
<p>6. De aangevraagde bijdrage wordt ingezet voor klimateadaptatie maatregelen, het wordt niet ingezet voor regulier of achterstallig onderhoud (klimateadaptatiemaatregelen kunnen uiteraard wel mee gekoppeld worden met onderhoudsprojecten).</p>	Ja/Nee
<p>7. Er wordt minimaal twee derde cofinanciering ingezet door de werkregio.</p>	Ja/Nee
<p>8. De cofinanciering bestaat niet uit andere rijksmiddelen (bijvoorbeeld Deltaprogramma Zoetwater of Deltaprogramma Hoogwaterveiligheid).</p>	Ja/Nee
<p>9. Het voorstel kan rekenen op bestuurlijk draagvlak en heeft commitment van tenminste twee bestuurslagen (gemeenten, provincie, waterschappen)</p>	Ja/Nee
<p>10. De voorgestelde maatregelen worden getroffen door overheden vanuit hun waterbeheertaken in de openbare ruimte. Waterschappen mogen ook op privaat terrein maatregelen uitvoeren, zolang het de eigen waterbeheertaken betreft en het algemeen belang gediend wordt.</p>	Ja/Nee
<p>11. De werkregio werkt mee met kennisdeling over behaalde resultaten en opgedane ervaring (bijvoorbeeld via het kennisprogramma klimateadaptatie of de jaarlijkse monitoring van het Deltaprogramma).</p>	Ja/Nee

2. Maatregelenpakket en investeringsvoorstel

Hieronder volgen een aantal vragen over het maatregelenpakket en de financiering daarvan.

2.1 Hoeveel rijksbijdrage wordt gevraagd (tot maximaal totaal beschikbare bedrag per werkregio)?

Met dit voorstel wordt € 263.450 (inclusief BTW) aangevraagd. De werkregio financiert zelf € 536.550 (inclusief BTW). Voor de werkregio is via de verdeelsleutel totaal € 4.274.000 beschikbaar. Het resterende bedrag voor latere aanvragen is daarmee € 4.010.550 (incl. BTW).

2.2 Welk deel van de kosten van de klimaatadaptatie maatregelen betreft compensabele BTW? Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Zie bijlage 3 voor een extra toelichting op de BTW.

De BTW over het totale bedrag is € 138.843,-. De te betalen BTW door de gemeente Diemen is compensabel. De rijksbijdrage van € 263.450 bestaat uit een netto component van € 217.727,= en een BTW component van € 45.723,=. De netto component wordt direct overgemaakt aan de kassier.

In Bijlage 1 dient u de projecten waar de klimaatmaatregelen genomen worden toe te lichten. De tabel in Bijlage 2 dient een overzicht te geven van het totale pakket aan maatregelen. Geef in de tabel aan welke type uitvoeringsmaatregelen (zie bijlage 4 voor voorbeelden) er worden voorgesteld en wanneer deze zijn afgerond. Hoe is de financiering van het maatregelenpakket opgebouwd? Welke organisatie draagt hoe veel bij aan het maatregelenpakket?

2.3 Hoe heeft u beoordeeld dat deze maatregelen kosten effectiever zijn dan andere te kiezen maatregelen om de klimaatstress te verminderen?

De maatregel van het verlagen van het waterpeil in de Oosterringvaart te Diemen komt voort uit het Watergebiedsplan Diemerpolder van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht welke in 2022 is vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het Waterschap. In het kader van het Watergebiedsplan is het oppervlaktewatersysteem van de Diemerpolder gemodelleerd. Op een eerdere momenten heeft de Gemeente Diemen het rioolsysteem laten modelleren. Uit de studie van het Waterschap is gebleken dat het verlagen van de Oosterringvaart de enige doelmatige manier is om zoveel oppervlaktewaterberging toe te voegen. Uit de rioolstudies is gebleken dat het verlagen van het waterpeil in Oosterringvaart de enige realistische manier is om Diemen volledig af te koppelen.

2.4 Welke versnelling of extra adaptatiemaatregelen kunnen ten opzichte van de uitvoeringsagenda ontplooid worden door deze regeling? Probeer dit zo veel mogelijk te kwantificeren.

Het verlagen van de Oosterringvaart te Diemen is niet opgenomen in de Uitvoeringsagenda, omdat op dat moment er geen afdoende afstemming had plaatsgevonden tussen gemeente en waterschap. De haalbaarheid van het plan was daardoor nog te onzeker. Het gevolg is dat het project in totaliteit een versnelling is ten opzichte van de Uitvoeringsagenda.

Het rendement van het project betreft de volgende aspecten:

- 4.500 m3 waterberging bij een eenmaal per 100 jaar neerslaggebeurtenis
- Mogelijkheid tot geheel afkoppelen Diemen Centrum (en daarmee geheel Diemen)
- Mogelijkheid tot aanleggen van drainage of IT-riolering in Diemen Centrum en daarmee het voorkomen van grondwateroverlast en droogteproblematiek

- Aansluiten en daarmee laten doorstromen van 3 nu doodlopende watergangen
- Het vergroten van de biodiversiteit, dankzij het ecologisch inrichten van de Oosterringvaart en de verbeterde oppervlaktewaterkwaliteit

3. Uitvoering

3.1 Hoe wordt door de werkregio gestuurd over de uitvoering van de maatregelen in dit pakket en eventuele wijzigingen? Hoe wordt binnen de werkregio besloten over eventuele veranderingen binnen het maatregelenpakket?

Gemeente Amstelveen ontvangt de rijksbijdrage als kassier. De gezamenlijke prioritering is echter met alle betrokken partijen in de werkregio gedaan. Dat zijn, naast gemeenten Amstelveen, Aalsmeer, Diemen, Huizen, Laren, Hilversum, De Ronde Venen, Wijdmeren, Blaricum, Amsterdam (rechtsoptvolger van gemeente Weesp), Gooise Meren, Ouder-Amstel, Uithoorn, ook het Waterschap AGV, met provincie Noord-Holland als Agendalid. De provincie ondersteunt de aanvraag van de impulsregeling middels een 'letter of support'. De werkregio AGV valt qua samenstelling grotendeels samen met ISARIZ (ambtelijk) en het BOWA (bestuurlijk). De samenwerking t.b.v. de aanvraag, besteding en verantwoording van de impulsregeling is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst (zie bijlage).

3.2 Indien relevant, hoe en waarover vindt afstemming met beheerders van het Rijk (Zoals RWS, Pro-Rail, Staatsbosbeheer, Defensie, Rijksgebouwendienst) en/of over andere wel of niet vitaal en kwetsbare netwerken plaats?

Niet van toepassing

4. Ondertekening

Bestuurlijke ondertekening door ten minste 50% van de partijen binnen de werkregio die deze aanvraag indient. Indien de provincie of waterschap niet binnen de werkregio voorkomen dient formele steunbetuiging georganiseerd te worden door een 'Letter of Support'. De provincie of waterschap spreekt daarmee goedkeuring uit over dit voorstel maar hoeft daar geen actief onderdeel van te zijn.

Commented [ML1]: We streven naar ondertekening van alle betrokken bestuurders, ook als er bij deze ronde voor de eigen gemeente niets aangevraagd wordt.

Organisatie	Naam en functie ondertekenaar	Datum	Handtekening
Kassier: gemeente Amstelveen	Mevrouw F. Gordon Wethouder		
Gemeente Diemen	De heer Sikkes-van den Berg Wethouder		
Gemeente Blaricum	De heer F. Cornelis Wethouder		

Gemeente De Ronde Venen	De heer M. van der Grefth Wethouder		
Gemeente Hilversum	De heer A. Scheepers Wethouder		
Gemeente Wijdmeren	Mevrouw E. Kruijth Wethouder		
Gemeente Uithoorn	De heer F. Hoekstrah Wethouder		
Gemeente Huizen	Mevrouw K. van Werventh Wethouder		
Gemeente Ouder-Amstel	Mevrouw P. Koek-Baksth Wethouder		
Gemeente Amstelveen	Mevrouw F. Gordonth Wethouder		
Gemeente Laren	De heer J. van Middenth Wethouder		
Gemeente Aalsmeer	De heer W. Kikkert Wethouder		
Gemeente Gooise-Meren	De heer G-J. Hendriksth Wethouder		
Gemeente Amsterdam	Mw. Van der Horsth Wethouder		
Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	De heer P. Smit Lid Dagelijks bestuur		

Bijlage 1 Omschrijving projecten

B1. Geef een omschrijving van het project. Geef daarbij specifiek aan welk deel van het project klimaatmaatregelen betreffen.

Project 1: Gemeente Diemen, Oosterringvaart

De Gemeente Diemen heeft de ambitie om zo snel mogelijk, doch uiterlijk in 2050, volledig klimaatadaptief te zijn ingericht. De gemeente heeft ten aanzien van water de volgende uitgangspunten ten aanzien van klimaatadaptatie geformuleerd:

- Geen schade door wateroverlast bij een regenbui tot 120 mm in een uur
- Geen droogteschade, zoals funderingsrot en bomensterfte
- Geen grondwateroverlast, met een minimale norm van 0,7 meter ontwatering op openbaar stedelijk gebied

De Oosterringvaart betreft in Diemen een afgesloten oude boezem, waarbij het waterpeil kunstmatig wordt gehandhaafd op circa NAP -0,6 meter. Het reguliere polderpeil betreft NAP -1,90 meter. Dit hogere waterpeil heeft de volgende gevolgen:

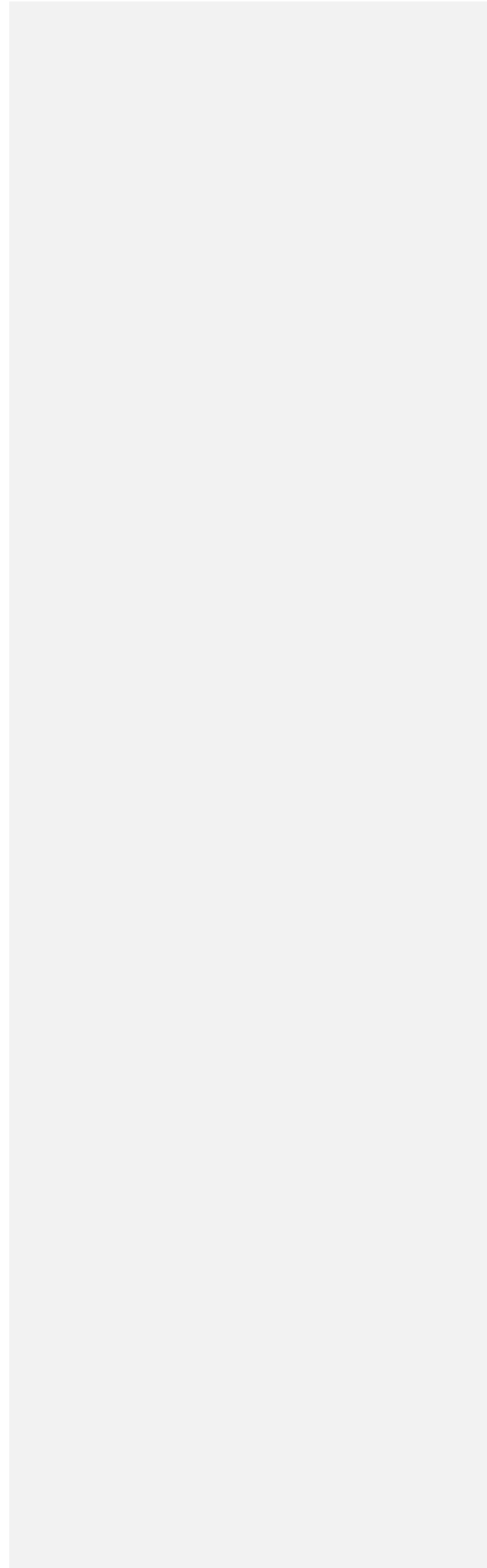
- De Oosterringvaart is niet beschikbaar voor waterberging bij hevige regenval
- Diemen Centrum kan niet volledig worden afgekoppeld, omdat het hemelwater niet onder vrij verval kan afwateren
- Beperking mogelijkheden om de grondwaterstand in Diemen Centrum te reguleren middels drainage en IT-riolering
- Grondwateroverlast in de naastgelegen straten (Diemerkade en Arent Krijtstraat)
- Geen doorstroming van de Oosterringvaart en 3 naastgelegen watergangen, welke nu doodlopen nabij de Oosterringvaart

Het verlagen van het waterpeil in de Oosterringvaart tot het reguliere polderpeil heeft de volgende positieve bijdragen:

- 4.500 m³ waterberging bij een eenmaal per 100 jaar neerslaggebeurtenis
- Mogelijkheid tot geheel afkoppelen Diemen Centrum (en daarmee geheel Diemen)
- Mogelijkheid tot aanleggen van drainage of IT-riolering in Diemen Centrum
- Aansluiten en daarmee laten doorstromen van 3 nu doodlopende watergangen
- Het vergroten van de biodiversiteit, dankzij het ecologisch inrichten van de Oosterringvaart en de verbeterde oppervlaktewaterkwaliteit

Bijlage 2

Maatregelenoverzicht (Excel-bestand)

Bijlage 3

BTW en BTW Compensatiefonds

Het Ministerie van IenW keert een nettobedrag uit aan de aanvrager en stort de BTW (procentueel overeenkomend met het BTW aandeel van kosten van de maatregelen) in het BTW compensatiefonds. Daar kunnen provincies en gemeenten de compensabele BTW terug vragen.

Indien sprake is van BTW dan maakt deze onderdeel uit van de kostenraming. Het is van belang dat de BTW afzonderlijk wordt gespecificeerd in deze kostenraming, waarbij duidelijk wordt gemaakt hoe het gemiddeld BTW-percentage is opgebouwd. Hierbij ligt het in de rede om te specificeren welke kosten zijn belast met 0%, 6% en 21% BTW of geheel zijn vrijgesteld van BTW.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het aanleveren van een deugdelijke BTW-raming. In beginsel wordt een dergelijke raming opgesteld door de initiatiefnemer.

Er is sprake van compensabele BTW wanneer:

- Het een overheids-/niet-ondernemerstaak betreft, waarbij niet in concurrentie kan worden getreden met marktpartijen;
- Aan de gemeente of provincie de BTW in rekening wordt gebracht;
- Aan de gemeente of provincie de prestatie wordt geleverd;
- Het géén verstrekking aan een individuele derde betreft, zoals bijvoorbeeld het geven van een televisie aan een bijstandsgerechtigde;
- Het géén kosten betreft die gebruikt zijn voor vrijgestelde prestaties, zoals zorg, schuldhulpverlening, onderwijs, verhuur, ed.

In alle overige gevallen is sprake van niet-compensabele BTW. Bijvoorbeeld:

- Wanneer de kosten door een waterschap worden betaald.
- Als een regio meebetaalt aan het aanleggen van een extra perron of asfalt op rijkswegen. Er is dan geen sprake van een belaste prestatie aan de regio;
- Verstrekken van subsidies in natura.

In het geval van niet-compensabele BTW is het BTW bedrag onderdeel van het bedrag dat direct aan de initiatiefnemer beschikbaar wordt gesteld.

Om over te kunnen gaan tot betaling zal duidelijk moeten zijn welk bedrag er direct wordt overgeheveld naar de desbetreffende decentrale overheid en welk bedrag er wordt afgestort in het BCF. De bijdrage van het Rijk wordt namelijk gesplitst in een deel compensabele BTW (welke wordt afgestort in het BCF) en het restant, die rechtstreeks aan de desbetreffende decentrale overheid wordt overgeheveld.

De afstorting in het BCF geschiedt op basis van een raming van de BTW. Doordat wordt gewerkt met een raming is er sprake van een bepaalde onzekerheidsfactor, waardoor het mogelijk is dat het feitelijke beroep op het BCF af kan wijken van de initiële afstorting. Er vindt echter geen nacalculatie plaats op basis van gerealiseerde BTW-kosten. Dit betekent dat de BTW-raming niet met terugwerkende kracht kan worden aangepast of herberekend.

Bijlage 4

Voorbeeldlijst maatregelen Impulsregeling klimaatadaptatie

De maatregelen waarvoor financiering toegekend kan worden dienen te voldoen aan de kaders van en de scope van het Deltafonds en DPRA. Dat betekent dat alleen maatregelen tegen wateroverlast, droogte of ter beperking van gevolgen van overstromingen, getroffen door overheden in het kader van hun waterbeheertaken in de openbare ruimte gesubsidieerd kunnen worden.

Om wateroverlast, droogte of de gevolgen van overstromingen te verminderen kunnen maatregelen getroffen worden in de volgende categorieën:

- Ruimtelijke inrichting
- Water vasthouden en benutten
- Water bergen (capaciteitsvergroting)
- Vergroten van de afvoercapaciteit

Onderstaande lijst bevat voorbeelden van dit type maatregelen.

Soort maatregel	droogte	wateroverlast	gevolg beperking
Inrichtingsmaatregelen			
Laagte aanbrengen in openbare ruimte		x	x
Slimme inrichting buitenruimte gericht op gebiedskenmerken	x	x	x
Beekherstel en/of herprofilering leggerwaterlopen	x		
Plaatsen stuwen detailwaterlopen			
Groenblauwe structuren	x	x	
Vasthouden en benutten			
Ontsteden verhard oppervlak	x	x	
Vergroening (met als doel water vasthouden)	x	x	
Infiltratievoorziening	x	x	
Hergebruik regenwater	x	x	
Onderwaterdrainage Waterconservering/vasthouden	x		
Flexibel grondwaterbeheer	x	x	
Vernatting	x		
Greppels afsluitbaar maken	x		x
Bergen			

Oppervlaktewater aanleggen	x	x	
Bufferzones rondom natuur/kwelgebieden	x		x
Duikers verhogen of verkleinen	x		
Bergingscapaciteit creëren		x	
waterberging vergroten		x	
Vergroten boezemcapaciteit		x	
Sloten verdiepen of afdammen	x	x	
Afvoercapaciteit vergroten			
Pomp(over)capaciteit vergroten (riool)		x	
Afvoercapaciteit van de riolering vergroten (bovennormatief)		x	
Peilbeheersing door stuw/dam	x	x	
Vergroten afvoercapaciteit van watersysteem		x	x